

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj
Interesna skupina lokalnih interesov

Številka: 003-01/17-3/
Ljubljana, 21. 6. 2017

Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj in Interesna skupina lokalnih interesov sta na skupni seji 19. junija 2017, na podlagi 16., 20. in 97. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) in prvega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US, 21/13 - ZFDO-F), oblikovali naslednje

M n e n j e

k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o lokalni samoupravi – v javni obravnavi

Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj in Interesna skupina lokalnih interesov sta se seznanili s Predlogom zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o lokalni samoupravi (v nadaljevanju: novela zakona), ki ga je Ministrstvo za javno upravo predložilo 1. 6. 2017 v enomesečno javno obravnavo.

Komisija in interesna skupina predlagata, da predlagatelj novele zakona pri pripravi dokončnega besedila zakonskih rešitev, ki jih bo predložil v Državni zbor, v največji možni meri upošteva izpostavljene dileme in opozorila združenj občin (ki so bila in še bodo posredovana na Ministrstvo za javno upravo) in državnih svetnikov:

I)

V Združenju občin Slovenije se strinjajo, da večji posegi v sistemski zakon o lokalni samoupravi niso potrebni, so pa nekatere predlagane rešitve potrebne dodatne razprave:

- predlagana ukinitve pravne subjektivitete ožjim delom občin bo v nekaterih primerih povzročila vznemirjenje in občutek o odvzemu avtonomije. Predlaga se, da zakon ohrani sedanjo možnost in ureditev vprašanja statusa ožjih delov občin prepusti občinam;
- čeprav je smiselno iskati bolj operativne in učinkovite načine sodelovanja na medobčinski ravni, je nujno več napora vložiti v iskanje rešitev za ustanovitev pokrajin. Predlagana rešitev glede zveze občin, ki predvideva svet in izvršilni organ, se ne zdi najbolj operativna. Z vidika poenostavitve in učinkovitejšega delovanja zveze občin se predlaga, da bi se njihovo delovanje bolj približalo skupnim organom v javnih podjetjih/zavodih, ki ga sestavljajo župani občin soustanoviteljic;
- v zvezi z opredeljevanjem občin glede članstva v reprezentativnem združenju se sedanja ureditev, po kateri pridobi združenje, v katerega je včlanjenih najmanj 30 % občin, lastnost reprezentativnosti, ocenjuje kot dobra, medtem ko vnaša dodatna zahteva (da lahko občina, če je članica več združenj, izbere kot reprezentativno

združenje in s tem kot svojega predstavnika v odnosu do države le eno združenje) nemir med občinami in združenji ter ne prinaša nobenih pozitivnih učinkov.

II)

V Skupnosti občin Slovenije in Združenju mestnih občin Slovenije ocenjujejo:

- da bi moral Strategijo razvoja lokalne samouprave v Republiki Sloveniji do leta 2020 (v nadaljevanju: strategija) sprejeti zakonodajalec in ne Vlada. Glede na načrtovano spremembo osnove za izračun primerne porabe oz. povprečnine ter podprogramov, ki se upoštevajo za ugotovitev povprečnine, je treba ponovno odpreti razpravo o strategiji in razmisliti o ciljih na področju lokalne samouprave, ki jih želimo doseči;
- v skladu z odločbo Ustavnega sodišča je treba urediti status reprezentativnosti Združenja mestnih občin. Nesmiselna je dodatna zahteva, da mora občina, če je članica več združenj, izbrati kot reprezentativno združenje le eno združenje, saj je ključno izpolnjevanje pogojev za pridobitev lastnosti reprezentativnosti. Dodatna zahteva pomeni le dodatno delo za občine (izpolnjevanje izjav). Za posamezno občino niti ni pomembno, v katerem združenju se nahaja, saj gre za skupne probleme (financiranje in naloge), ki jih skušajo razreševati združenja občin kot zastopniki interesov občin v odnosu do države;
- medtem ko se ožjim delom občin ukinja možnost pridobitve statusa pravne osebe javnega prava, se jim obenem povečuje obseg nalog, kar si je v nasprotju. Tako kot do sedaj, bi moral zakon omogočiti, da se občine same odločijo, ali bodo ožjim delom podelile pravno subjektiviteto. Občine imajo različne izkušnje z ožjimi deli občine in zato je nerazumljivo, da se zaradi nekaterih slabih praks ukinja ta možnost;
- participativen proračun se v občinah izvaja že vse od uvedbe lokalne samouprave. Občine se z ožjimi deli občin stalno pogovarjajo in ocenjujejo njihove projekte ter na podlagi prioritet izbrane projekte financirajo. Nenazadnje si župani niti ne morejo privoščiti zapostavljanja določenih delov občin oz. njihovih projektov.

III)

Člani komisije in interesne skupine izpostavljajo naslednja stališča, dileme in vprašanja:

- očitno je, da področje lokalne samouprave, še posebej vzpostavitev drugega nivoja lokalne samouprave, ne sodi med prioritete aktualne Vlade;
- nujna je vzpostavitev drugega nivoja lokalne samouprave, nenazadnje tudi z vidika črpanja evropskih sredstev, saj občine niso enakopraven partner institucionaliziranim oblikam druge ravni lokalne samouprave v sosednjih državah (npr. dežele, županije) pri pripravi projektov in uspešnem kandidiranju za evropska sredstva;
- ključni problem lokalne samouprave je njeno financiranje in s tem povezanimi nalogami. Pristojnosti občin morajo imeti podporo v ustreznem financiranju, čemur nismo priča, saj se bistveni elementi finančne avtonomije občin z vsakokratnimi zakoni, ki urejajo izvrševanje državnega proračuna, že dalj časa kršijo. Potrebna je sprememba financiranja občin, ker se izračuni primerne porabe oz. povprečnine delajo na podlagi fiktivne občine, ki ne obstaja in so zato dejanske potrebe občin bistveno drugačne kot jih izkazujejo izračuni, posledično pa so občine v neenakopravnem položaju;
- smiselno bi bilo zaostri pogojev za pridobitev lastnosti reprezentativnosti združenja (npr. najmanj 50 % občin) in določiti pogoj, da je možno članstvo le v enem združenju. S tem bi dobili eno močno reprezentativno združenje občin, ki bi bilo v pogajanjih z državo enakopraven in enakovreden partner. Zaradi drugačnih interesov in drugačnega položaja mestnih občin, kar je ugotovilo že Ustavno sodišče, je prav, da pridobi status reprezentativnosti tudi Združenje mestnih občin;

- v zvezi z uvedbo t.i. participativnega proračuna kot pomembnim orodjem za vključevanje prebivalcev pri oblikovanju lokalnih politik državni svetniki poudarjajo, da ne gre za nobeno novost, saj občine že zdaj v stalnem dialogu z ožjimi deli občine izvajajo to obliko sodelovanja občank in občanov pri odločanju o porabi proračunskih sredstev. V mnogih primerih se na zboru občanov ljudje odločajo o projektih oz. svojih potrebah, ki jih občine v nadaljevanju tudi financirajo, oz. sveti ožjih delov občin v predpripravi proračunov ovrednotijo kratkoročne letne programe in srednjeročne/dolgoročne programe, do katerih se občina v skladu z zakonskimi in finančnimi možnostmi opredeli in umesti v občinski proračun. Nenazadnje je stalen dialog z ožjimi deli občine in uresničevanje potreb njihovih prebivalcev z vidika možnosti ponovne izvolitve v interesu lokalnih oblasti. Ob tem državni svetniki tudi opozarjajo, da je treba pri zakonski vzpostavitvi tega instrumenta imeti v uvidu tudi odgovornost občine za prevzete finančne obveznosti za projekte, ki so prišli iz ožjih delov občine in niso nujno uresničljivi, prav tako ne smemo prezreti primere, ko bi prebivalci ožjega dela občine na posvetovanju zavrnil nek projekt, ki pa je v interesu razvoja občine. Zakon ne sme postavljati ovir, ki lahko blokirajo delo občin. Če se v zakon vnaša pojem participativnega proračuna, ga je treba jasno definirati, pri čemer bi morala zakonska obveza glede razporejanja dela proračunskega denarja veljati tako na občinski kot tudi na državni ravni;
- občine imajo glede pravnega statusa ožjih delov različne prakse in izkušnje. Zato je smiselno, da imajo zakonsko možnost, da se same odločajo, ali bodo ožjim delom občine podelile pravno subjektiviteto ali ne. Sistem mora biti urejen tako, da je najbližje ljudem in vzbuja zaupanje ter je tudi privlačen za potencialne kandidate za funkcije na nivoju ožjih delov občine. Na drugi strani je bilo izraženo tudi pozitivno mnenje glede predlagane ukinitve pravne subjektivitete ožjih delov občine, saj se mnogokrat dogaja, da so ožji deli občine lastniki nepremičnin, medtem ko občine nosijo finančne obveznosti brez pravic.

Predsednik Komisije za lokalno
samoupravo in regionalni razvoj
Jernej Verbič, l.r.

Vodja Interesne skupine
lokalnih interesov
Milan Ozimič, l.r.

Poslano:

- Ministrstvo za javno upravo

V vednost:

- Skupnost občin Slovenije
- Združenje občin Slovenije
- Združenje mestnih občin Slovenije